

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

Mr B. C. J. LODER

Een groot rechtsgeleerde is heengegaan en ook een groot Nederlander.

In Amsterdam in 1849 geboren, promoveerde Mr B. C. J. Loder als doctor in de rechten aan de Leidse Universiteit op 23 April 1873.

Het was in 1896 dat ik hem leerde kennen. Mr Loder was toen een vooraanstaand advocaat en dispacheur te Rotterdam. Ik kwam hem spreken over de unificatie van het zeerecht, een grootsche beweging voor dewelke ik zijn steun wenschte te winnen.

Wat een vriendelijke en innemende figuur was hij : een levendige en schitterende geest, vlug van opvatting en doortastend in zijn overtuiging, wel-sprekend, met een rozig en helder gelaat en zeer blond haar, zóó stond hij daar voor mij in zijn volle kracht. Ik was maar aan het begin van mijn loop-baan en Loder was de eerste advocaat te Rotterdam. Maar het plan dat ik hem voorlegde, scheen hem geheel doeltreffend en practisch en hij beloofde van ganser harte er met geestdrift aan mee te werken.

Die belofte heeft hij 40 jaar lang trouw in eere gehouden.

Hij was stichtend lid van het Comité Maritime International en na den dood van Mr Rahusen werd hij Voorzitter van het Nederlandsche Comité voor Zeerecht.

Aan al de congressen voor eenmaking van het zeerecht heeft hij een werkzaam deel genomen. Te Amsterdam in 1927 was hij voorzitter.

Op de Diplomatieke Conferenties, die dan te Brussel daagden, vertegenwoordigde hij Nederland met overtuiging en beleid. Ook nog in 1922, waar, na de aanvaring en de assistentie, — reeds vóór den oorlog behandeld, — nu ook de aansprakelijk-

heid der reeders, het scheepsverband en de privile-giën, de cognossemten en eindelijk ook de verant-woordelijkheid van den Staat voor krijgsschepen in geval van aanvaring, in behandeling kwamen en in internationale verdragen geklonken werden.

In 1908 was inmiddels Loder, na een 35-jarige practijk als advocaat, de groote eer bewezen met een slag tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden benoemd te worden. Hier ook toonde hij zich een meester. Hoe ingewikkeld ook de rechtsproblema's waren, hoe ver de stof van zijn gewoon arbeidsveld verwijderd lag, toch wist hij ze volkomen te beheerschen en werd weldra zijn advies onder zijn collega's van het hoogste gewicht.

De oorlog kwam, en Mr Loder stak het niet onder tafels en banken, waar het miskende en vertrapte recht lag.

Maar de grootste beteekenis zou zijn rol erlangen in de voorbereidende werking tot het inrichten van het Permanente Hof voor Internationale Justitie.

Hier wist hij onverdroten en energiek de belangen der kleine naties te verdedigen. Op het statuut van het Hof heeft hij een beslissenden invloed uitgeoefend. Zoo werd hij, in 1921, tot Rechter aan het Hof benoemd en reeds in Februari 1922 werd hij tot zijn eersten President verkozen.

In de eerste Volkenbondsvergadering, die ietwat vroeger te Genève plaats vond en waar hij Neder-land vertegenwoordigde, sprak hij de trotsche woorden :

« Gij, Groote Mogendheden, worstelt met den tijd, » maar uwe worsteling zal vergeefs zijn. De Tijd, » « ce grand promeneur éternel » die ons bij de » hand houdt en onze schreden door het leven richt,

» zet zijn regelmatigen gang onveranderlijk voort,
 » stap voor stap. Wij kunnen hem niet vooruit du-
 » wen, wij kunnen hem niet terughouden, en op
 » elke poging van ons om het toch te doen, is zijn
 » eenig antwoord een glimlach.

» Weest gij verzekerd van het heden; aan ons zal
 » de toekomst zijn... Het rijsje, dat wij heden in de
 » aarde planten, zal uitspruiten, zich ontwikkelen,
 » groeien en worden tot een boom met hoogen stam,
 » breede takken en dicht gebladerte, in welks scha-
 » duw de volkeren zullen rusten. »

Dat hij aldus de grooteren der aarde de waarheid kon zeggen, ging hem naar het hart.

Aan het Permanente Hof wijdde hij nu zijn beste krachten en algemeen werd zijn voorzitterschap geroemd: een slapend of knikkend president was hij niet; de hooge waardigheid nam hij hoog op. Maar aan elkeen wedervoer hij recht, zonder aanzien des persoons of zonder de groote mogendheden in het gevele te komen.

Aan het *Comité Maritime International* bleef hij steeds trouw en ook voor den *Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden* hield hij gaarne een spreekbeurt vrij: hij verscheen o.a. op de zittingen te Brugge en te Antwerpen en oogstte er een ruim en hartelijk succes.

Toen ik, als Minister, mijn collega van Buitenslandsche Zaken wist te bewegen de onderhandelingen met Nederland over het exequatur der vonnissen en de bevoegdheid der Rechtbanken in te leiden, was het voor het welgelukken dier onderneming een gunstig feit, dat Mr Loder, van de andere zijde, als hoofd der delegatie verscheen. Hij voelde het belang van de oplossing en was overigens een trouw vriend van ons land. In die atmosfeer van sympathie gedijen onderhandelingen goed en mede dank aan hem mochten beide volkeren een blijvende aanwinst op dit gebied boeken.

Op 86 jaar is voor Loder in de volle kracht van zijn persoonlijkheid het einde gekomen. Hij heeft de faam der Nederlandsche Rechtswetenschap in de wereld hoog opgevoerd. Dapper en onverschrokken is hij steeds voor zijn overtuiging opgetreden. Van het rechtvaardige en het goede was hij een harts-tochtelijk verdediger. Hij had een warm hart en vele vrienden. In zijn gezegenden ouderdom had hij veelzijdige hulde en eer als den oogst van een rijk en goed leven vergaard.

Hij was een der grooten in de internationale wereld.

Louis FRANCK,
 Minister van Staat.

OVER AFSLUITINGSMUREN

Rond een vonnis van de Rechtbank van Hasselt. — Pro en Contra.

I. CONTRA

Afsluitingsmuren. Verplichtende deelneming in de kosten van oprichting, in steden en voorgeborchten. Op welke afsluitingen slaat artikel 663 B. W.? Op muren in baksteen of ook op betonplaten?

Luidens artikel 663 van het burgerlijk wetboek, bestaat er, in steden en voorgeborchten, een ware verplichting voor den gebuur in de kosten van oprichting van een algemeenen afsluitingsmuur bij te dragen, wanneer het een eigendom geldt afhingende van gebouwen. Te lande en tusschen afgezonderde erven, buiten bebouwde kommen, is de afsluiting niet verplichtend; de gemeene afsluiting tot scheiding van huizen, binnenplaatsen en tuinen, afhingende van gebouwen, kan integendeel geëischt worden, in steden en voorgeborchten.

Men weet dat deze verplichtende afsluiting, bij middel van een muur, in steden en voorgeborchten, het openbaar nut en de openbare veiligheid voor hoofdzakelijke grondslagen heeft. Tot verplichtende

afsluiting wordt er natuurlijk ook vereischt dat de eigendommen aan elkander palen: geen verplichtende afsluiting, b.v., wanneer er tusschen de eigendommen een weg bestaat.

De hoogte der afsluitingen is deze door de bijzondere gebruiken of vorderingen bepaald. Bij gebrek aan gebruiken of reglementen dienaangaande, moet de scheidsmuur minstens 3.20 m. hoog zijn, kap inbegrepen, in de steden van 50.000 zielen en meer, en 2.60 m. in de andere. De muur zal opgericht worden voor de helft op ieder eigendom, *na gemeen overleg met den gebuur*, zooniet ware het mogelijk nadien, de helft der kosten te eischen. De scheidslijn van beide eigendommen zal stipt bepaald worden en de helft der dikte van den muur zal zoo juist mogelijk den grond van iederen gebuur innemen, zoodoende dat geen van beiden meer grond dan de helft afsta.

Een der belangrijkste twistpunten aangaande deze wettelijke bepaling betreft *den aard der afsluiting*. Er werd omzeggens door al de rechtspraak en de rechtsleer tot nu toe aangenomen, dat de ver-

plichtende afsluiting, voorzien bij artikel 663 van het burgerlijk wetboek, slechts kan slaan op afsluitingen *in baksteen, bij uitsluiting van al ander materiaal, zoowel hout als beton of platen*. Deze zienswijze is gegrond op de reden dat dit artikel in engen of beperkenden zin dient uitgelegd, daar het een beperking van het eigendomsrecht uitmaakt en dat, diensvolgens, deze wetsbepaling enkel kan bedoelen de oprichting van *muren* (zij staat vermeld in de afdeeling, handelende over « *gemeene muren en grachten* » ; het woord « *muur* » wordt er zelfs uitdrukkelijk gebruikt, hetgeen houten afsluitingen uitsluit). De wetgever bedoelde afsluitingsmuren, *in het materiaal* in gebruik, toen de wet uitgevaardigd werd, hetgeen betonnen muren volkomen uitsluit. Deze wetsbepaling van enge toepassing mag niet uitgebreid worden tot andere wijzen van oprichting van afsluiting, die door den wetgever noch uitdrukkelijk bepaald werden noch zelfs konde verondersteld of voorzien worden.

Deze beweegredenen zijn, ons inziens, beslissend om de verplichtende deelneming in de oprichtingskosten van afsluitingsmuren, in steden en voorgeborchten, uitsluitelijk te beperken tot muren *in baksteen*, en betonnen muren van deze wettelijke verplichting volkomen buiten te sluiten.

Enkele vonnissen hebben nochtans deze vraag in tegenovergestelden zin beantwoord, onder andere : burgerlijke rechtb. Hasselt 5 Juni 1935 (1) en Vredegerecht Mons 15 Maart 1933 (2).

In het geval beslecht door de burgerlijke rechtbank van Hasselt, had de verweerder aangeboden voor de helft tusschen te komen in de oprichting van een gemeenschappelijken afsluitingsmuur, bestaande uit betonplaten en palen, op den wettelijken afstand van 2.60 m. De rechtbank verklaarde het aanbod van den verweerder voldoende en veroordeelde den aanlegger in de kosten van het geding, daar hij ten onrechte het aanbod niet aanvaard had.

Het vonnis herinnert ons eerst, in zijn beweegredenen, dat artikel 663 B. W. in den engen zin moet uitgelegd worden, als zijnde een beperking van het eigendomsrecht. (3)

Ons inziens, moet deze reden integendeel eerder beschouwd worden als staving van het vroeger algemeen aangenomen stelsel (ons stelsel) : de wetsbepaling, zijnde van enge interpretatie, mag niet *uitgebreid* worden tot andere afsluitingen, die aan den wil van den toenmaligen wetgever niet beantwoorden. Het vonnis haalt als reden der beslissing aan, het doel van den wetgever, bij het opstellen van artikel 663 B. W. namelijk « *de veiligheid en de rust der personen te waarborgen en verklaart verder :*

« Aangezien in art. 663 B.W. enkel sprake is van » eene afsluiting (clôture); dat deze wetsbepaling

» niet gewaagt van de dikte maar enkel een be-
» paalde hoogte voorschrijft, voorzien door de
» bijzondere verordeningen of door het algemeen
» erkend gebruik der plaats, of, bij ontstentenis van
» deze, door de wettekst zelve bepaald ;

» Aangezien het vroeger algemeen erkend ge-
» bruik der plaats te Hasselt voor den scheidings-
» muur, eene afsluiting voorzag van 2.60 m. hoogte
» en hebbende eene dikte van anderhalven bak-
» steen ;

» Aangezien, nochtans, eene afsluiting in beton-
» platen, zooals door verweerder voorgesteld, onge-
» twijfeld goed beantwoordt aan het doel, gesteld
» door art. 663 B. W.;

» Dat het aan de rechtbank behoort te oordeelen
» of de wijze van uitvoering beantwoordt aan den
» wil van den wetgever ;

» Dat het niet te ontkennen valt dat, sedert en-
» kele jaren, het vroeger algemeen gebruik, schei-
» dingsmuren te bouwen in baksteen, in zeer menig-
» vuldige gevallen vervangen is geworden door dit
» van afsluitingen op te richten in betonplaten;

» Dat niets er zich tegen verzet dat een vroeger
» erkend gebruik zich wijzige, tengevolge van eco-
» nomische omstandigheden en van den technischen
» vooruitgang, in den zin van eene meer moderne
» en practische opvatting in de bouwmethode
» (Vredegerecht Mons, 15 Maart 1933 (1))

» Aangezien anderzijds de benaming « *muur* » in
» de wetsbepalingen ter sprake, eene algemeene
» benaming is en de wet niet bepaalt hoe en in
» welk soort harde materialen, deze moet opge-
» bouwd worden; Aangezien men niet kan afleiden
» uit artikel 657 B. W. dat het plaatsen voorziet
» van balken in een gemeenschappelijken muur,
» door een belendende eigenaars, die van dezen
» muur wil gebruik maken, terwijl art. 663 B. W.
» zich uitsluitend bezig houdt met muren die enkel
» als afsluiting moeten dienen ; »

Wij antwoorden hierop :

1) dat een afsluiting met betonplaten en palen niet kan beschouwd worden als een « *muur* », noch in den natuurlijken zin van het woord, noch in den engen zin, waarin de wetgever het woord verstaat; reeds in de vorige artikelen van dezelfde afdeeling, worden ongetwijfeld *steenene muren* bedoeld ; geen onderscheid wordt gemaakt voor het materiaal ;

2) dat er, in art. 663 B. W., niet alleen sprake is van afsluiting (clôture), maar wel ook meer bepaaldelijk van *scheidsmuur*, hetgeen ongetwijfeld betonplaten buitensluit ;

3) dat « *de beoordeeling door den rechter, of de wijze van uitvoering aan den wil van den wetgever beantwoordt* » eerder een onwettige uitbreiding van een enge wetsbepaling uitmaakt, om mogelijks verdere aanpassingen te rechtvaardigen, dan de een-

voudige uitleg van den tekst ; dat de enge zin van dezen tekst zich verzet tegen het toepassen der wetsbepaling op nieuwe gebruiken, wanneer de hoofdzakelijke bedoeling van den wetgever, namelijk : *de vrijwaring der veiligheid, die slechts kan bekomen worden door echte afsluitingsmuren van een daartoe geschikte dikte* (dus in baksteen, en niet in dunne platen) in de nieuwe gebruiken niet behoudene blijft. De nieuwe wijze van uitvoering (platen) beantwoordt zeker niet aan den wil van den wetgever.

4) dat de benaming « muur » niet een algemeene benaming is, maar enkel slaat op de soort, die bij de afkondiging der wet in gebruik was.

Wij zien daarbij niet in, hoe het gebruik van dunne platen « een meer praktische opvatting in de bouwmethode en een technische vooruitgang » zou kunnen zijn, *ten aanzien eener veilige afsluiting*, tegenover gewone muren in baksteen, die, gezien hun dikte, ongetwijfeld beter geschikt zijn om de veiligheid en de rust van de bewoners, in bebouwde kommen, te waarborgen.

Wij besluiten dus, dat art. 663 B. W. enkel van toepassing kan zijn op *afsluitingen in baksteen*, bij uitsluiting van betonnen palen.

ANDRE RODENBACH
Doctor in rechten
pleitbezorger
GENT.

(1) Zie R. W. 1935, kol. 1458.

(2) B. Jurd. 15-7-33, blz. 439.

(3) Luik 19-12-1096; Pas. 1907, II, 189.

II. PRO

Wij kunnen onmogelijk instemmen met de hierboven weergegeven beschouwingen en we willen de op zich zelve interessante uiteenzetting van Mr. Rodenbach niet zonder meer laten voorbijgaan, omdat ze een uiting is van een interpretatie-methode, die we als volstrekt afkeurenswaardig beschouwen, een methode die enger is dan de engste exegese.

De vraag, die de heer Rodenbach onderzocht, is of de scheidsmuur, die, ingevolge artikel 663 B. W., in steden en voorgeborchten tusschen aan elkander palende erven moet worden opgetrokken, in betonplaten mag worden gebouwd in plaats van in steen.

De tekst van artikel 663 B. W. luidt :

« Eenieder kan, in steden en voorsteden, zijn nabuur dwingen om bij te dragen tot het bouwen en herstellen van de afsluiting die hun huizen, binnenplaats en tuinen gelegen in die steden en voorsteden, van elkander afscheidt: de hoogte van de afsluiting wordt vastgesteld volgens de bijzondere

» verordeningen of de vaste en erkende gebruiken; » en, bij gebreke van gebruik of verordening, moet » elke tusschen naburen tot scheiding dienende muur, » die voortaan gebouw of herbouwd wordt, een » hoogte hebben van ten minste twee en dertig » decimeter (tien voet), de kap daarin begrepen, in » de steden van vijftig duizend en meer zielen, en » van 26 decimeter (acht voet) in de overige steden. »

De scheiding moet dus in elk geval een « muur » zijn. Een haag of een planken schutsel zijn onvoldoende. Mag echter een afsluiting in betonbalken of betonplaten beschouwd worden als « muur » in den zin, waarin dit woord in bedoeld artikel werd gebruikt?

De heer Rodenbach meent negatief te moeten antwoorden. Om drie hoofdredenen : 1) een afsluiting in betonplaten zou niet voldoen aan de bedoeling nagestreefd door den wetgever; 2) beton bestond niet in 1804 en de benaming « muur » is niet een algemeene benaming, maar slaat enkel op de soort, die bij de afkondiging der wet in gebruik was; 3) artikel 663 moet beperkend uitgelegd worden en men mag de beteekenis van het woord « muur » dus niet uitbreiden. Het besluit van den heer Rodenbach is, dat enkel muren in baksteen voldoen aan het voorschrift van artikel 663.

De thesis van den heer Rodenbach berust deels op technische en deels op jurische gronden. Technisch is de vraag of de betonnen materialen beantwoorden aan de Ratio legis. Juridisch is het interpretatie systeem besloten in het 2°, en 3°, aangegeven in voorafgaande alinea.

Wat was de Ratio legis van artikel 663 B. W.?

De rust en de veiligheid van de bewoners zelf en in zekere mate een verhooging van de algemeene veiligheid in de stad waren de drijfveeren, die aan den wetgever van 1804 het bewust artikel ingaven.

Van feitelijken aard is de vraag of een afsluiting in betonplaten aan deze bedoeling voldoet. De afzondering en de bescherming tegen indiscrete blikken zal evengoed verzekerd worden door een afsluiting in betonplaten als door een normalen baksteenmuur. Of de veiligheid evengoed zal zijn verzekerd, hangt eenigszins af van de deugdelijkheid van het gebezigde materiaal. Nochtans meenen wij in algemeenen regel te mogen bevestigen, dat een muur in betonplaten even goed — of even weinig — als een baksteenmuur van zelfde hoogte de dieven van het erf zal houden : gewoonlijk klimmen dieven over de muren en beuken ze deze niet in...

Wat daar ook van weze, de Rechtbank van Hasselt en de Vrederechter van Bergen, in de door den heer Rodenbach aangehaalde vonnissen, en de Burgerlijke Rechtbank van Brussel in een vonnis van 15 Mei 1930 (Revue Pratique du Notariat, 1930, bl.

443) nemen aan, dat een muur in betonplaten alle waarborgen biedt op gebied van veiligheid en stevigheid. Feitelijke bestatigingen, die vallen buiten het rechtstreeksch bevoegdheidsdomein van den jurist.

Dit technische probleem stelt zich echter enkel nadat op het juridische een antwoord gegeven is. Juridisch probleem dat luidt: Mag de muur in ander materiaal dan baksteen worden opgetrokken?

Volgens den heer Rodenbach mag dit niet, omdat in 1804 enkel muren in baksteen bestonden.

Dit is in de eerste plaats historisch onjuist. In 1804 waren er heele streken van Frankrijk waar geen enkele muur in baksteen bestond en waar enkel rotssteen of zandsteen gebruikt werden. De wetgever heeft dan ook ongetwijfeld niet willen opleggen overal en uitsluitend baksteen te gebruiken.

Wel integendeel staat het buiten kijf, dat de wetgever er niet aan gedacht heeft een bepaald materiaal voor te schrijven. Hij heeft de hoogte bepaald van de muren, maar heeft geen oogenblik gedacht aan de bouwstoffen. Dit wordt terecht aangehaald in het bovenvermelde vonnis van de Rechtbank van Brussel en wordt door verscheidene schrijvers uitdrukkelijk bevestigd. (Pardessus, *Traité des Servitudes*, t. I, nr 149; Laurent, VII, nr 501; Aubry et Rau, II, p. 357; Req. 3-8-1836, S. 36-1-747).

De muur voorgeschreven door artikel 663 kan dus in andere materialen opgetrokken worden dan in baksteen.

Mag hij echter gebouwd worden in betonplaten, een bouw materiaal dat in 1804 onbekend was?

Hier komen wij tot de methode van interpretatie toegepast door den heer Rodenbach.

Deze methode is wel eenigszins verrassend en klinkt als een anachronisme. Het is een op de uiterste spits gedreven tekstverslaving: de tekst, de woorden in hunne beteekenis en draagwijdte die ze hadden in 1804 geven voor den heer Rodenbach het uitsluitend criterium bij de interpretatie van de wet.

Weliswaar schijnt de heer Rodenbach zijn tekst-rigorisme te verklaren door de overweging dat we het artikel beperkend moeten uitleggen. Dat artikel 663 in beperkenden zin moet worden verklaard is onbetwist. Het is een inkrimping van het eigendomsrecht en dus volgens de algemeene opvattingen eng toe te passen. Maar de beperkende uitlegging heeft niet den zin dien de heer Rodenbach er aan wil geven. Zij beteekent dat men den last, opgelegd door artikel 663 B. W., enkel mag voorschrijven in de gevallen voorzien door dit artikel. Men kan er ook uit afleiden, dat de onkosten tot het strikt noodzakelijke moeten beperkt worden en niemand van zijn gebuur bijvoorbeeld de helft van de kosten van een muur van tweemaal de normale dikte zou mogen eischen. Doch, er uit besluiten dat enkel de bouw-

stoffen, die in 1804 bekend waren, kunnen in aanmerking komen, is, naar onze meening, een volstrekte dwaling.

Al de argumenten die tegen de theorie der tekst-exegese werden vooropgesteld, kunnen a priori tegen de stelling van den heer Rodenbach worden opgeworpen. In de eerste plaats denken we aan de sterke kritiek van Geny en aan de inleiding van Saleilles tot Genys *méthode d'interprétation*.

De oude wettekst moet niet geïnterpreteerd worden volgens de gedachten die heerschten toen hij werd geschreven. Hij moet toegepast worden in den geest van den tijd waarin het recht gesproken wordt. Het recht is de sociale wetenschap bij uitnemendheid, het moet zich aanpassen bij de noden van de gemeenschap. Het recht mag de ontwikkeling niet stremmen, het mag de sociale en economische evolutie niet doen vastloopen. Het is nochtans daartoe dat de wijze van denken van den heer Rodenbach zou leiden.

De rechter moet niet uitsluitend zoeken wat in 1804 de gedachte van den wetgever was. Hij moet zich veeleer afvragen wat deze gedachte zou geweest zijn indien hetzelfde artikel op den oogenblik door hen zou geschreven zijn. (Ballot Beupré, *Livre du Centenaire du Code Civil*, t. I.)

De vraag, die wij in dit concreet geval moeten stellen, is echter nog niet zoovergaand. Zij is eenvoudig: indien de wetgever van 1804 de nieuwe en goedkoope bouw methode gekend had, die er in bestaat de muren uit betonplaten op te trekken, zou hij haar dan hebben beschouwd als voldoende zekerheid en stevigheid biedend om te beantwoorden aan de ratio legis van artikel 663?

Volgens de moderne, en naar onze meening, door alle gezaghebbende schrijvers aanvaarde methode, is de rechter juridisch gerechtigd zich deze vraag te stellen. De oplossing van het besproken probleem of scheidsmuren volgens artikel 663 in betonplaten mogen opgetrokken worden, is dus een technische. Naar onze meening is het door den heer Rodenbach gecritiseerde vonnis der Rechtbank van Hasselt zoodoende juridisch onaanvechtbaar.

Volledigheidshalve voegen wij hier nog aan toe, dat tegen de thesis, aangenomen door de Rechtbank van Hasselt, nog een andere opwerping gemaakt werd. Een betonplatenmuur zou niet stevig genoeg zijn om toe te laten dat er balken in aangebracht zouden worden of dat er op gebouwd zou worden. Degene, die deze opwerping in het midden brengen, verliezen uit het oog het onderscheid tusschen het essentieele en het bijkomstige, tusschen het doel en een eenvoudig mogelijk gevolg van het bestaan van een gemeenen muur. De gemeene muur wordt niet opgetrokken met de bedoeling toe te laten dat hij opgetrokken zou worden of dat er een gebouw zou

tegen aangebouwd worden. Dit zijn enkel mogelijkheden, die de wet open laat daar waar een gemeene muur bestaat en voor zoover de gemeene muur deze verzwarende dragen kan. Bewijs hiervan is klaar en onbetwistbaar artikel 659, dat voorschrijft, dat, indien de gemeene muur niet in staat is om de verhooging te dragen, hij die den muur wil optrekken, hem op zijn kosten geheel moet doen herbouwen.

Dit argument is dus evenmin steekhoudend.

Wij meenen in deze omstandigheden te mogen besluiten, dat het door den heer Rodenbach gekritiseerde vonnis der Rechtbank van Hasselt logisch en juridisch juist is.

H. JACOB.

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

1e Kamer. — 19 Oktober 1935.

Voorzitter : M. Baron Gilson de Rouvrex
Openbaar Ministerie : M. Henry Gevers, eerste substituu.
Pleiters : Mrs L. Schietekatte t/ L. Tielemans.

HUWELIJSRECHT :

I. WEDERZIJDSCHE RECHTEN EN PLICHTEN DER ECHTGENOOTEN. (ART. 214 B. en G.).

II. MACHTIGING TOT IN ONTVANGSTNAME. — GEEN VERPLICHTING VOOR DERDEN SCHULDENAARS. — NIET TOEPASSELIJKEID VAN ART. 1382.

Een vonnis geveld krachtens art. 214 B. legt geene verplichting op aan derden schuldenaars tegenover den gemachtigden echtgenoot.

Het niet uitvoeren door de derden schuldenaars van dergelijk vonnis kan geen aanleiding geven tot een geding gegrond op art. 1382 B. W.

Janssens t/ Tobback.

Gezien de geboekte uitgifte van het vonnis gewezen op 29 Juli 1935 door het vrederecht Vilvoorde, de akte van beroep in dato 26 September 1935, en de besluiten der partijen;

Gehoord de partijen in hunne middelen;

Gezien het beroep regelmatig is in den vorm en de ontvankelijkheid er van niet betwist is;

Overwegende dat de toegewezen eisch strekte tot veroordeeling van beroeper tot de betaling aan gedaagde in beroep, als schadevergoeding, van de sommen welke zij gemachtigd was in ontvangst te nemen bij toepassing van art. 214 b B. W.;

Overwegende dat de eisch door beroeper bestreden wordt op grond dat de echtgenoot van gedaagde bij hem geen loon meer heeft verdiend sedert dat hij de kennisgeving heeft gekregen voorzien bij art. 214 g. B. W.;

Overwegende dat gedaagde in beroep geen bewijs levert dat haar echtgenoot sedert de kennisgeving schuldeischer van beroeper is geweest;

Overwegende dat een vonnis geveld krachtens art. 214 b. geen verplichting aan den derden schuldenaar oplegt tegenover den gemachtigden echtgenoot; dat aldus het niet uitvoeren door den derden schuldenaar van dergelijk vonnis geen aanleiding kan geven tot een geding, gegrond op art. 1382 B. W.

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Gehoord de heer Henry Gevers, eerste substituu procureur des Koning in zijn eensluidend advies;

Rechtdoende tegensprekelijk :

Verklaart het beroep ontvankelijk, doet het bestreden vonnis te niet, wijst den eisch af, veroordeelt gedaagde in beroep tot de kosten van beide aanleggen, de beroepskosten tot heden vereffend voor den beroeper op 190,40 frank.

Nota : Contra : Verslag van den heer Van Eecke over de Wet van 20 Juli 1932 (Journ. d. Juges d. Paix, 1933, P. 64; Vrederecht Brussel, 3e Kanton, 8 Juli 1933 Journ. d. Juges d. Paix, 1933, P. 368.

Het verslag en het vonnis bevestigen dat er geene andere sanctie bestaat voor de beslissing genomen in uitvoering van art. 214 b. in het Burgerlijk Wetboek, ingelascht door de wet van 20 Juli 1932 dan het recht voor den gemachtigden echtgenoot om schadevergoeding te eischen zonder daarvoor hun eisch te moeten verrechtvaardigen en zonder de schuld of het gekrenkte recht te moeten bewijzen;

Art. 214 B. zegt dat de echtgenoot zich machtiging kan laten verleen « onverminderd de rechten van derden ». Dit voorbehoud sluit noodzakelijkerwijze uit alle afstand van recht ten voordeele van den eenen en ten nadeele van den anderen echtgenoot, alsook iedere subrogatie in dezer rechten tegenover de derden schuldenaars.

De aard van het recht aan den gemachtigden echtgenoot door art. 214 b. verleend, werd bij de bespreking van het amendement tijdens de tweede lezing in den Senaat door M. Lebon nader omschreven, die verklaarde : « In de commissie van Justitie hebben wij ons tot akkoord gesteld om het recht door den rechter toegekend te beschouwen als een gewoon gerechtelijke lastgeving, een delegatie om te ontvangen ». (Ann. parl. Senaat 1926-1927, bl. 466).

Het art. 214 B. is dus eene in de plaatsstelling van den gemachtigden echtgenoot voor het uitoefenen der rechten van den anderen echtgenoot tegenover de derden schuldenaars.

Art. 214 B. schrijft voor dat de echtgenoot wordt gemachtigd om te ontvangen « bij uitsluiting van zijn echtgenoot » en art. 214 G. bepaalt dat het vonnis uitvoerbaar is door de derden schuldenaars op enkele kennisgeving van den griffier. Uit de samenvoeging dezer beide artikels spruit voort dat, vanaf de kennisgeving, de betalingen door de derden schulde-

naars gedaan aan man of vrouw van den gemachtigden echtgenoot niet kwijtscheldend zijn, en dat deze laatste de derden schuldenaars dus kan verplichten tot betaling bij uitoefening der rechten van zijn echtgenoot.

't Is hetgeen het commentaar van Gevers en Hauchamp, ten onrechte als eensluidend in het vonnis van het derde Kanton aangehaald, uitdrukkelijk verklaart wanneer het van de derden schuldenaars zegt dat « het beroep op de gewone rechtspleging hen kan dwingen tot betaling » (ann. d. not. 1932 n° 14) d.w.z. tot uitvoering hunner verbintenissen hetgeen schadevergoeding wegens tekortkoming uitsluit.

B. G. R.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAERDE

16 October 1935.

Voorzitter : Mr Daniel Merchie.

Pleiters : Mr Arm. De Riemaecker en Mr Van Driessche.

BEVOEGDHEID DER VREDERECHTERS.— EISCH NIET GESCHAT MAAR VATBAAR VOOR SCHATTING. — IMPLICIETE SCHATTING.

1. *De Vrederechters zijn slechts bevoegd voor de geschillen welke hun uitdrukkelijk door een wetsbepaling worden toegekend.*
2. *Artikel 2 der wet op de bevoegdheid bepaalt dat de Vrederechters bevoegd zijn om kennis te nemen van al de geschillen tot een bedrag van 5000 frank in eersten aanleg en tot 1000 fr. in laatsten aanleg (art. 1 K. B. van 13-1-1935).*
3. *De waarde van het geschil wordt vastgesteld door de schatting der partijen. Geen enkele wetsbepaling schrijft echter voor dat deze schatting noodzakelijkerwijze dient te geschieden op eene uitdrukkelijke wijze; artikel 33 der wet op de bevoegdheid schrijft desaangaande geen enkele vormvereishte voor op straf van nietigheid. De schatting kan impliciet geschieden; het is voldoende dat ze blijke uit de gegevens van het inleidend exploit. Artikel 33 der wet op de bevoegdheid is toepasselijk op alle rechtbanken, ook op de uitzonderingsrechtbanken (Vredegechten).*
4. *Het feit te dagvaarden voor den Vrederechter, zonder de waarde van het geding uitdrukkelijk te bepalen, brengt impliciet mede dat de aanlegger de waarde van het rechtsgeding schat beneden het bedrag tot hetwelk de Vrederechter vonnissen kan. (*)*
5. *Alleen de geschillen welke niet vatbaar zijn voor schatting, zooals de geschillen nopens den staat van personen, ontsnappen aan dezen regel. (*)*

Inzake Saligo t/ Van Melckebeke.

Aangezien beroeper aanvaardt dat de eerste Rechter onbevoegd was om te vonnissen in deze zaak, omdat de waarde van het rechtsgeding niet geschat werd door partijen en desvolgens, alleen de rechtbank in eersten aanleg zou bevoegd geweest zijn om kennis te nemen van dit geschil;

Aangezien, weliswaar, de vrederechters, slechts

bevoegd zijn voor de geschillen welke hun uitdrukkelijk door een wetsbepaling worden toegekend;

Aangezien echter volgens artikel 2 der wet op de bevoegdheid de vrederechters bevoegd zijn om kennis te nemen van al de geschillen tot een bedrag van 5.000 frank in eersten aanleg en tot 1.000 frank in laatsten aanleg (art. 1 K.B. van 13-1-35);

Aangezien de waarde van het geschil nopens bevoegdheid, wordt vastgesteld door de schatting der partijen (art. 33 der wet op de bevoegdheid);

Aangezien echter geen enkele wetsbepaling voorschrijft dat deze schatting noodzakelijkerwijze dient te geschieden op een uitdrukkelijke manier, en art. 33 der wet op de bevoegdheid desaangaande geen enkel vormvereishte voorschrijft op straf van nietigheid;

Aangezien rechtsleer en rechtspraak aannemen dat de schatting impliciet geschieden kan, dat het voldoende is dat de schatting spruited uit de gegevens van het inleidend exploit of der eerste besluiten. (Pand. B. V°. Evaluation du litige n° 129);

Aangezien het feit van dagvaarden voor een vrederechter zonder de waarde van het geding uitdrukkelijk te bepalen impliciet meebrengt dat de aanlegger de waarde van het rechtsgeding schat beneden het bedrag tot hetwelk de vrederechter kan vonnissen (Bormans n° 208 - Cloes et Bonjean D. XXVII bl. 274);

Aangezien alleenlijk de geschillen waarvan de waarde niet kan geschat worden zooals geschillen nopens den staat van personen, aan dezes zienswijze ontsnappen (art. 36 wet van 25 Maart 1876; B. R. Arlon, 28 Oogst 1892 - Pand. Pér. 1893 n° 1101);

Aangezien artikel 33 algemeen is in zijne bepalingen en toepasselijk is op alle rechtbanken, ook op de vrederechters;

Aangezien deze zienswijze ten andere spruit uit de voorbereidende werken der wet van 1876 op de bevoegdheid, vermits de vroegere wet van 1841, ingevolge de welke de rechtbanken moesten « refuser audience » en « rayer du rôle les demandes non évaluées » opzettelijk werd gewijzigd op dit punt uit hoofde der moeilijkheden welke het oude stelsel medebracht; dat de verslaggever der wet dan ook deze wijziging uitdrukkelijk toelichtte als volgt : « le demandeur qui saisit un tribunal d'une demande » indéterminée sans afire l'évaluation est réputé » accepter sa juridiction sans appel ». Pasinomie 1876 bladz. 142;

Aangezien de heer Minister van Rechtswezen, de Landsheere, verklaarde bij de bespreking dezer wet : « que le demandeur porte son action devant un juge » de Paix ou devant le tribunal de 1re instance, par » cela même qu'il la porte devant un Magistrat dont » la compétence est limitée par la loi à une certaine » somme, il l'évalue implicitement; ainsi s'il porte une » action confessoire de servitude devant le Juge de » Paix, il déclare implicitement que son action ne vaut » pas plus de trois cents francs, puisque la compétence du juge de paix ne va pas au delà; nous » n'avons donc pas à nous occuper du cas d'omission » de l'évaluation. (Pasinomie 1876 bl. 144) ;

Aangezien voormelde verklaringen gedurende de voorbereidende werken der wet van 1876 niet tegengesproken zijn geweest;

Aangezien uit deze beschouwingen blijkt dat de Vrederechter bevoegd is om te vonnissen nopens de geschillen welke niet uitdrukkelijk geschat werden,

maar waarvan de waarde kon bepaald worden of impliciet bepaald is door de gegevens der dagvaarding.

Om deze redenen:

Verklaart het beroep onontvankelijk, veroordeelt beroeper tot de kosten.

(*) *Nota* : In zelfden zin : Pand. B. v° compétence civile en général n° 629, 630, 631 ; Pand. B. v° compétence civile des Juges de Paix n° 770, 771, 772 ; B. R. Arlon 7-2-1889. Pand. Pér. 1890 n° 727 ; B. R. Arlon 8-1-1901. Pand. Pér. 1902 n° 1045 ; B.R. Dinant 10 Nov. 1888. Pand. Pér. 1899 n° 59.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

5e Kamer. — 18 October 1935.

Voorzitter : M. Anthonis.

Openbaar Ministerie : M. Hallemans.

HYPOTHECAIR MORATORIUM. — AFWIJZING DER VRAAG. — NIET UITVOERBAARHEID VAN DEN TITEL TOT EINDBESLISSING NOPENS DE VRAAG TOT MORATORIUM.

De uitvoerbare kracht der notarieele akten wordt door de wet van 27 Juli 1934 beperkt of ten minste geschorst.

De rechtspleging tot beslag op onroerend goed wordt door de vraag tot het hypothecair moratorium geschorst tot op het oogenblik dat de beslissing die haar verwerpt kracht van gewijsde heeft verkregen.

Sp. t/ St.

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten ontwikkeld in de Nederlandsche taal;

Gezien de stukken van het geding;

Aangezien de vraag strekt tot de geldigverklaring van een onroerend beslag gelegd op verzoek van aanlegger op een eigendom van verweerder tot goedkeuring van het lastenkohier, benoeming van een notaris, bepaling van den verkooping en uitdrijving van verweerdere;

Aangezien verweerdere zich tegen den eisch verzetten en beweren dat de titel waarop het beslag gesteund is, niet definitief is, daar verweerdere van hunne vraag tot uitstel op grond der wet van 27 Juli 1934 wel werden afgewezen, maar dit vonnis nog geen kracht van gewijsde heeft bekomen;

Aangezien, weliswaar, het beslag waarvan geldigverklaring wordt gevraagd gesteund is op eene uitvoerbare notarieele akte en niet op het vonnis waardoor de vraag van hypothecair moratorium werd verworpen, maar van den anderen kant valt op te merken dat de uitvoerbare kracht der notarieele akten juist door de wet van 27 Juli 1934 is beperkt of ten minste geschorst geworden, zoolang er niet is beslist over de vraag tot uitstel;

Aangezien er dus dient nagegaan of door art. 4 der wet van 27 Juli 1934 de rechtspleging tot beslag op onroerend goed door de dagvaarding enkel is geschorst tot er eene eerste beslissing tusschenkomt of

tot deze beslissing kracht van gewijsde heeft bekomen;

Aangezien oorspronkelijk artikel 4 was opgesteld als volgt : « de aanzegging der daarvaarding schorst tot aan de eindbeslissing de uitwerksels der rechtspleging tot beslag op onroerend goed en alle uitvoering bij dadelijke uitwinning » tijdens de besprekingen werd artikel 4 vervangen door een anderen tekst, die luidt als volgt : « De aanzegging der dagvaarding schorst de rechtspleging tot onroerend beslag en de uitvoering bij dadelijke uitwinning tot er beslist is over de vraag tot uitstel, de rechter mag, indien noodig het vonnis uitvoerbaar verklaren, niettegenstaande beroep en zonder borg » ;

Aangezien deze laatste bewoordingen enkel als wettelijke tekst is overgenomen, weliswaar, geen gewag maakt van « eindbeslissing » en enkel maar spreekt van beslissing, dat nochtans de besprekingen, de gebruikte bewoording en de tweede alinea aangaande de uitvoerbaar verklaring van het vonnis genoegzaam aantonen dat de wetgever's wil is geweest dat de rechtspleging tot gedwongen verkoop zoo geschorst blijven tot aan de beslissing met kracht van gewijsde over de vraag tot uitstel;

Aangezien deze zienswijze des te meer moet aangenomen worden, daar bij later besprekingen de tweede alinea van art. 4 weggelaten door de Commissie even den Senaat om rede dat desaangaande het algemeen recht in voege treden moet;

Aangezien men hieruit moet gevolgtrekken dat het vonnis ingevolge art. 20 der wet van 25 Maart 1841 kan uitvoerbaar verklaard worden binst de perken der wet en er namelijk, bij analogische toepassing van art. 12 der wet van 15 Oogst 1854 niet mag worden overgegaan tot vonnis nopens de geldigverklaring van het onroerend beslag dan na beslissing met kracht van gewijsde der vraag tot hypothecair moratorium;

Aangezien het vonnis waarbij verweerdere in eersten aanleg van hunne vraag tot uitstel werden afgewezen dagteekent van 12 Juli 1935 en maar beteekend is geweest op 28 September 1935;

Om deze redenen:

De Rechtbank gehoord den heer Hallemans, Substituut van den Procureur des Konings, in zijn tegenstrijdig advies in openbare zitting gegeven;

Zegt dat de geldigverklaring der inbeslagneming van den eigendom gelegen te Antwerpen, 10, Van Sprangenstraat, gekadaastreerd wijk H n° 1129-d-3 zal geschorst blijven tot er een eindbeslissing nopens de vraag tot hypothecair moratorium zal tusschen komen of tot het vonnis in eersten aanleg op 12 Juli 1935 geveld, kracht van gewijsde zal hebben bekomen.

Voorbehoudt de kosten.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!**

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

29 October 1935.

Voorzitter : M. De Cleene.

Rechters : MM. Verschuren en Verbeke.

Referendaris : M. Thuysbaert.

Pl. : Mrs Hebbelynck loco : Gryspeerdt en Van Haelst.

VRAAG TOT EINDAFREKENING. — VEROORDEELING TOT EEN BEPAALDE SOM GELD. — NIETIGHEID.

Een vonnis dat veroordeelt tot betaling eener bepaalde som, wanneer de oorspronkelijke eisch er toe strekte om over te gaan tot eindaanvaarding en eindafrekening van werken tusschen partijen en subsidairlijke benoeming van deskundigen om de werken na te gaan, opmetingen te doen en de eindafrekening tusschen partijen op te maken, overschrijdt de grenzen der gerechtelijke overeenkomst; het doet uitspraak « ultra petita » en is dus nietig en zonder waarde.

Van Acker t/ Vander Hauwaert.

Gezien de geregistreerde dagvaarding van 5 Augustus 1935;

Aangezien de vraag strekt ten einde gedaagde : « het verzet tegen het vonnis door de Rechtbank van Koophandel te St Niklaas, bij verstek, tusschen partijen geveld, den 9 Juli 1935, te hooren aanvaarden en, diensvolgens, den eisch niet-ontvankelijk, minstens ongegrond te hooren verklaren; gedaagde er van te hooren afwijzen met veroordeeling tot al de kosten »;

Aangezien aanlegger, tot staving van zijn verzet, aanvoert dat het vonnis van 9 Juli 1935, hem veroordeelende tot betaling eener som van 15.251 frank, buiten de palen van de gerechtelijke overeenkomst is gegaan; dat het, bijgevolg, nietig en zonder waarde is;

Aangezien het blijkt uit de bestanddeelen der zaak dat het geschil, dat partijen verdeelt, bij de Rechtbank aanhangig gemaakt bij exploit van rechtsingang van 31 Januari 1935, strekkende om : « te hooren zeggen voor recht : dat er dient te worden overgegaan tot eindaanvaarding en eindafrekening der werken tusschen partijen; dienvolgens, dag en uur te stellen, waarop zal overgegaan worden tot eindaanvaarding en eindafrekening op basis der tegensprekelijk gedane berekeningen en metingen van 15 December 1933; bovendien, te hooren een of drie deskundigen aanstellen dewelke, zoo gedaagde op bepaalde dag en uur weigert de eindaanvaarding en eindafrekening te doen op de overeengekomen basis, voor zending zullen hebben de uitgevoerde werken na te gaan, opmetingen te doen en te zeggen welke de eindafrekening is tusschen partijen, rekening houdende met den aard der werken, hun uitvoering, de minderwaarde der slecht uitgevoerde werken, de niet-levering van voorziene materialen en de niet-uitgevoerde werken, en welkdanige andere zending, gemotiveerd verslag aan de Rechtbank zullen voorleggen, om daarna te worden besloten en gepleit als naar rechten »;

dat deze dagvaarding, op 12 Februari 1933, werd gevolgd door een vonnis, waarbij den heer bouwkundige Verbeke, als deskundige, werd aangesteld met opdracht : « de uitgevoerde werken na te zien, opme-

tingen te doen en te zeggen welke de eindafrekening tusschen partijen is, rekening houdende met het tusschen partijen gesloten contract, den aard der werken, hun uitvoering, de minderwaarde der eventueel slecht uitgevoerde werken, de niet-levering van voorziene materialen en de niet-uitgevoerde werken »;

dat, in uitvoering dezer opdracht, de deskundige een verslag ter griffie nederlegde, waarin hij besloot dat Van Acker zou moeten terugbetalen aan Vander Hauwaert, eene som van 21.025 frank;

dat de oorspronkelijke aanlegger, bij exploit van 6 Juli 1935, Van Acker opriep tot de terechtzitting van 9 Juli ten einde de zaak te zien hervatten ingeleid door dagvaarding van deurwaarder Maryns te Gent, in dato 31 Januari 1935, geboekt, en aan verzoeker te hooren toekennen de besluiten genomen in de dagvaarding en alle andere aan toe te voegen in den loop van het geding;

dat deze dagbeteekening gevolgd werd door een vonnis, in dato 9 Juli 1935, waarbij Van Acker, bij verstek, veroordeeld werd tot betaling aan den aanlegger van de som van 15.251 frank;

Aangezien het blijkt uit wat voorafgaat dat, noch in de inleidende dagvaarding van 31 Januari 1935, noch in de dagbeteekening van 6 Juli 1935, veroordeeling van gedaagde gevraagd werd tot betaling van welkdanige som ook; dat beide voormelde gerechtelijke akten uitsluitend beoogden : het doen vaststellen der eindafrekening tusschen partijen;

dat de eisch, aldus met nauwkeurigheid omschreven zijnde door de gerechtelijke overeenkomst, het aan de Rechtbank niet toegelaten was deze grenzen te buiten te gaan, zoomin het aan den aanlegger toegelaten was, in zijn besluiten, eischen voor te brengen, die niet in het exploit van rechtsingang werden voorzien. (Bruss. 23 Nov. 1898, P. P. 1899, 163; Bruss. 15 Juni 1902, P. P. 1903, 632; Gent, 3 Febr. 1906, P. P. 58; Verbr. 28 Oct. 1919, Pas. I, 51; Verbr. 15 Dec. 1903; Pas. 1904, I, 80; Bruss. 14 Jan. 1931, J. T. 132);

Aangezien het vaststaat dat het vonnis van 9 Juli 1935, waarbij gedaagde veroordeeld werd om aan den aanlegger de som van 15.251 frank te betalen, uitspraak gedaan heeft ultra petita en, zoodoende, de gerechtelijke overeenkomst geschonden heeft; dat, bijgevolg, dit vonnis nietig en zonder waarde is;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, ontvangt het verzet, verklaart hetzelfde gegrond; dienvolgens, doet het vonnis van 9 Juli 1935 te niet en verwijst gedaagde in verzet tot de kosten.

VREDEGERECHT VAN HERZELE

26 Juni 1935.

Vrederechter : Mr. A. De l'Arbre.

Pleiters : Mrs Van Driessche en Vandermeeren.

EIGENDOMSVERWERVING. — VERJARING VAN TIEN OF TWINTIG JAAR. — TITEL. — NOODZAKELIJKHEID.

ONVERDEELDHEID. — AFSTAND VAN ONVERDEELDE PAARTEN. — GEEN EIGENDOMSOVERDRACHT. — ART. 883 B. W. — GEEN WETTIGEN TITEL IN DEN ZIN VAN ART. 22, 65 B. W.

DEERTIGJARIGE VERJARING. — ANIMUS DOMINI. — EIGENDOMSVERWERVING. — GOEDE TROUW NIET VEREISCHT. — UITOEFENING VAN DIENSTBAARHEDEN. — NIET VOLDOENDE.

Een akte waarbij afstand van onverdeelde paarten gedaan wordt, zet geen eigendomsrechten over maar bekrachtigt enkel het eigendomsrecht (art. 883 B. W.). Dergelijke akte, evenmin als een akte-verdeeling of een erfenisrecht, vormen geen wettigen titel in den zin van art. 2265 B. W.

De « animus domini » vereischt voor eigendomsverwerving door dertig jaar bezit, kan bestaan bij iemand die zich gedraagt als eigenaar dwars tegen zijn titel in; want de goede trouw is niet vereischt voor verjaring door dertigjarig bezit. — Maar vereischt ten dezen zijn zulke daden, uitgeoefend gedurende dertig jaren, die met zekerheid moeten doen gelooven dat degene die de verjaring inroept zich steeds gedragen heeft als eigenaar. — Uitoefening van dienstbaarheden of daden van louter gedoog vertoonen het ondubbelzinnig karakter niet, vereischt door art. 2229 B. W. en kunnen derhalve geen verwerving van eigendom of mede-eigendom medebrengen, noch het gevolg hebben den eigenaar te onteigenen van zijn eigendom.

G. t/ V. S.

Gezien de geboekte inleidende dagvaarding, in dato 15 Januari 1935, strekkende, in hoofdzaak, tot het hooren vonnissen, dat het zonder recht is dat de verweerders gebruik maken van den los, beschreven in de dagvaarding;

I. Aangezien het eerste verweermiddel der verweerders hierop uitkomt: « De echtgenoot Sanglan » François, geboren Van Steenberghe Maria-Irma, » heeft door een tienjarig bezit, den eigendom verworven van de strook grond tot uitweg dienende. » want ze heeft hem ter goeder trouw, bij wettigen » titel aangekocht, voor meer dan tien jaren (art. 2265 » van het Burgerlijk Wetboek) »;

Aangezien de titel (de causa) waarop de verweester zich steunt, zou moeten besloten liggen in de akte verleden voor notaris Van den Bossche verblijvende te Herzele, den 22 Maart 1924, waarbij verweersters vader en broeders haar verkochten hun onverdeelde paarten in een woonhuis met ahangendheden en tuin, gestaan en gelegen te Herzele, op het Solleveld, hetwelk erf, volgens de notarieele akte, zou palen aan Van Damme (wat de los geeft aan de verweester) en tot alsdan toebehoorde « gezamenlijk » aan de verkoopers en aan de koopster, bij erfenis » hunner wederzijdsche echtgenooten en moeder, wijlen » Leontina-Victorina Geerts, overleden te Herzele, op » 25 September 1913 en bij erfenis van hun weder- » zijdschen zoon en broeder, Oscar Van Steenberghe, » overleden te Herzele, den 4 Februari 1923 »;

Aangezien, volgens de rechtsleer, de wettige titel, in den zin van artikel 2265 van het Burgerlijk Wetboek, deze is, die het eigendomsrecht zoude overzetten (acte translatif), indien de titel, in plaats van niet uit te gaan van den wezenlijken eigenaar, waarlijk van hem uitging;

Aangezien de notarieele akte, hierboven beschreven, geen eigendomsrecht overzet, maar een eigendomsrecht bekrachtigt (acte déclaratif), (zie artikel

883 van het Burgerlijk Wetboek en Pand. Belg. V° Partage de succession N° 983); voormelde verkoop van erfenispaarten is de eerste stap tot uit-gemeenschap-treding, tot verdeeling, nu, verdeeling en titel van erfgenaam zijn geen wettige titels, in den zin van artikel 2265 Burgerlijk Wetboek (zie Baudry-Lacantinerie, Précis de droit civil (1884) t. III, N° 1663 en volgende gezagvoerende meeningen aangehaald door de aanlegster: Pand. Belges, V° Prescription de 5/20 ans. N° 50-51-52; Beltjens. Code Civil, sub art. 2265. N° 6-8-12; Kluyskens; De erfenissen, N° 338/40 Josserand, t. III. N° 1194; Colin et Capitant, t. III. Bl. 506; Planiol, t. III, n°s 2381 en 2386; Planiol et Ripert, t. III, N° 702, t. IV. N° 644; Laurent t. X, N° 430 t. XXXII; N° 390-397-401; Baudry-Lavantinerie, Baudry-Lacantinerie, t. XXV, N° 659 et Tissier, t. VIII, N° 3296;

Aangezien, ter gelegenheid van dat eerste verweermiddel (usucapion na tien jaar) de aanlegster ook opwerpt: a) dat de verweester nooit het bezit, als eigenaar, gehad heeft van de kwestieuze strook grond; b) dat haar bezit onwaarschijnlijk gepaard ging met de goede trouw;

Aangezien het overbodig is deze opwerpingen te onderzoeken, vermits er komt vastgesteld te worden, dat, ter zake, de titel, voorzien door artikel 2265 Burgerlijk Wetboek ontbreekt;

II. Aangezien het tweede verweermiddel van de verweester hierin bestaat, dat ze beweert, eigendomsverwerving bekomen te hebben door dertigjarig bezit;

Aangezien de eigendom van aanlegster, sectie A, N° 745 en 746k en deze van de verweester, sectie A, N° 744b, vroeger toebehoorden aan de echtgenooten Dominicus Geerts-Vanden Berghe, ouders der aanlegster en grootouders der verweester;

Aangezien de kwestieuze los, ter breedte van een meter, deel uitmaakt van den eigendom geschonken aan de aanlegster (notarieele akte van 20 April 1891) « daaronder begrepen den uitweg tot aan het Solleveldstraatje ter breedte van eenen meter palende » aldus... uid tot Solleveldstraatje met den los »; het geschonken goed aan Leontine Geerts (moeder der verweester) werd met deze modaliteit beschreven: « aangezien het aan het Solleveldstraatje komt, zal het » langs daar zijnen los moeten nemen en nooit om » naar de Groensaert (nu Groenlaan) te komen, noch » over den los mijner dochter Stephanie (de aanlegster) ».

Aangezien, niettegenstaande deze beschrijving der erven en de uitdrukkelijke uitsluiting van losrecht over het erf der aanlegster, heeft Stephanie Geerts den los laten gebruiken door hare zuster Leontine en door hare nicht Van Steenberghe Maria-Irma;

Aangezien we aannemen dat de animus domini wettelijk kan bestaan bij iemand die zich gedraagt als eigenaar dwars tegen zijnen titel; want, alhoewel het te betreuren valt, gelijk Laurent het schrijft, voor de verjaring door dertigjarig bezit, is de goede trouw niet noodig;

Aangezien de vraag, die oprijst, niet is van te zoeken, of de dienstbaarheid dertig jaren uitgeoefend werd; dat alleen zou niet baten (artikel 691 van het Burgerlijk Wetboek); maar de vraag van belang is deze: of er gedurende dertig jaren zulke daden uitgeoefend werden door de voorzaten der verweester

ster en door haar, dat die daden met zekerheid moeten doen gelooven dat de verweerster en hare moeder zich gedragen hebben als eigenaars der kwestieuze strook grond;

Aangezien, enerzijds, het blijkt uit de dagvaarding zelve, dat de verweerster sedert, min dan dertig jaar, eene betonnen goot gelegd heeft op den los, en er ook hare waters op afleidt en er eene poort gehangen heeft;

Aangezien, anderzijds, uit de pleidooien gebleken is, dat de los tot over weinigen tijd, gediend heeft ten bate van de erven van die verschillende eigenaars (een eigenaar komt er aan te verzaken, op aanvraag der aanlegster);

Aangezien, in deze omstandigheden, het gewaagd zou zijn, iets anders te zien in de handelwijze der verweerster dan de uitoefening van dienstbaarheden, misschien enkel daden van gedoog, toegestaan, eerst door eene zuster aan hare zuster en, daarna, door eene moei aan hare nicht; in andere woorden, het enkel quasi bezit der dienstbaarheden vertoont het onduidelijk bezit niet, vorozien door artikel 2229 van het Burgerlijk Wetboek, en het ware overdreven de handelwijze der verweerster en van hare moeder te doen uitkomen op eene verwerving van eigendom of van mede-eigendom;

Aangezien er geene voldoende redenen zijn om de aanlegster te onteigenen van de strook grond, tot heden dienende als los, én voor haar erf én voor dat van de verweerster;

III. Aangezien, voorwat betreft de eisch tot het hooren gebieden dat de betonnen goot en de poort weggeruimd worden, en dat de vuile waters van het erf van de verweerster niet meer zullen afgeleid worden op den eigendom der aanlegster, deze eisch als gegrond voorkomt, vermits niet bewezen is of voorgesteld te bewijzen, dat de verweerster vermogt eenig recht uit te voeren op den kwestieuze grond.

Om deze redenen, Wij, Vrederechter van het kanton Herzele, rechtdoende tegensprekelijk en in eersten aanleg, alle andere beweegredenen verwerpende :

I. geven akte aan de aanlegster dat haar echtgenoot ze bijstaat om in rechte op te treden; II. zeggen voor recht : 1°) dat het zonder recht is, dat de verweerster, of haar echtgenoot, gebruik maken van den losweg, welke bij notarieele akte van een en twintigsten April 1800 een en negentig, uitdrukkelijk aan hun niet ingesloten erf ontzegd wordt en dat, vervolgens, de aanlegster dezen los mag sluiten naar belieft; 2°) dat de verweerders de betonnen goot en de poort weg te ruimen hebben; 3°) de verweerders geen huishoudelijke waters mogen laten loopen op den los; 4°) dat, bij gebreke aan dit alles te voldoen, in de veertien dagen van de beteekening van huidig vonnis, de verweerders eene schadevergoeding van twee frank zullen te betalen hebben per dag vertoef; 5°) dat de aanlegster, alsdan, zal mogen zelve de werken ten uitvoer brengen, met behulp der openbare macht, ten kosten der verweerders, invorderbaar op enkel vertoon der rekening; III. verwijzen de verweerders tot de gerechtskosten, deze tot heden begroot op drie en negentig frank.

VREDEGERECHT TE BRECHT

28 Februari 1929.

Vrederechter : M. Van Olmen.
Pleiters : Mrs Verbaet en Palmans.

I. BEVOEGDHEID. — WAARDESCHATTING VAN HET GEDING. — BETWISTING GAANDE OVER HET GEBRUIK VAN EEN KORTE STROOK WEG.

II. en III. BESTUURLIJK RECHT. — MACHTIGING VAN GEMEENTE OM IN RECHTE OP TE TREDEN. — MACHTIGING VAN GEMEENTERAAD VOLDOENDE. — KARAKTER DER NIETIGHEID.

I. *De waarde van een geding, waarin het gaat over een korte strook weg, waarvan het recht tot gebruik reeds aan afzonderlijke personen werd erkend, kan billijk op min den 2500 fr. geschat worden.*

II. *Ingevolge art. 90, 9° en 14° der gemeentewet en art. 30 der wet van 30 Dec. 1887 is het voldoende dat het college van Burgemeester en Schepenen zich doet machtigen door de gemeenteraad om in rechte op te treden zonder voorafgaandelijke toelating der Bestendige Deputatie.*

III. *Het verbod aan de gemeente gegeven om in rechte op te treden zonder voorafgaandelijke toelating der Bestendige Deputatie is betrekkelijk en de nietigheid die er uit voortspruiten kan, mag alleen door de gemeente ingeroepen worden. (1).*

Mr Verbaet t/ Mr Palmans.

Gezien de inleidende dagvaarding, geregistreerd, beteekend door deurwaarder P. De Laet, van Antwerpen, dato 19 Juli 1926 en strekkende ten einde verweerder te hooren veroordeelen tot wegname der afsluiting en herstel van den publieken bruikweg in zijnen vorigen toestand, zulks binnen de 24 uren van de beteekening van dit vonnis, bij gebreke daaraan te voldoen, aanlegster te hooren machtigen, om de afsluiting weg te nemen en den publieken bruikweg in zijnen vorigen toestand te herstellen op kosten van verweerder.

Verweerder bovendien te hooren verwijzen om aan aanlegster te betalen de som van 500 fr. ten titel van schadevergoeding, verweerder te hooren veroordeelen tot de kosten, en verklaring dat het te vellen vonnis uitvoerbaar zal zijn niettegenstaande verzet of beroep en zonder borg; geding geschat op min dan 2000 frank.

Aangezien de zaak opgeroepen ter zitting van 22 Juli 1926 opvolgenlijk werd verschoven, ten einde partijen toe te laten te besluiten, en dat hen, een laatste uitstel werd verleend, tot op datum van heden;

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien verweerder akte vraagt, van zijne schatting van het geding op meer dan 5000 fr. dat hij bij tegeneisch, veroordeeling vraagt van aanlegster, tot betaling eener schadevergoeding van 500 fr. voor roekeloos en tergend geding;

Aangezien verweerder vraagt dat wij ons zouden onbevoegd verklaren, daar naar zijne schatting van de waarde van het geding 5000 fr. overtreft, dat nochtans

VLAAMSCHE JURISTEN

Abonneert U op het «Rechtskundig Weekblad»

deze schatting op min dan 2500 fr. ons billijk schijnt, waar het gaat, zooals hier over het openbaar gebruik over eene korte strook weg, waarvan he trecht tot gebruik reeds aan afzonderlijke personen werd erkend, en namelijk door vonnis van dit Vredegerecht, dato 1 Juli 1911, geregistreerd;

Aangezien verders verweerder betwist, dat de Gemeente Kalmpthout het recht zou bezitten, te handelen, zonder voorafgaandelijke toelating der Bestendige Deputatie; maar gezien art. 90 9° en 14° der gemeentewet en 30 der wet van 30 Dec. 1887, de bevoegdheid der gemeenten hebben gewijzigd, en het sindsdien volstaat dat het College van burgemeester en schepenen zich doet machtigen door de gemeenteraad, zooals het voor deze is geschied, in zitting van den gemeenteraad van Kalmpthout, op 10 October 1924, welke beraadslaging door de Bestendige Deputatie werd goedgekeurd op 14 November 1924, dat overigens het verbod der gemeente opgelegd om in rechte te staan, slechts bestaat in het voordeel der gemeente zelf, een betrekkelijk verbod uitmaakt en dat de nietigheid die er kan uit voortspuiten alleen door de gemeente zelf mag worden ingeroepen. Verbreking, 27 December 1856. Pas 1861).

Aangezien het genoegzaam is bewezen, dat verweerdens eigendom deel uitmaakte van een perceel dat onder N° 72, met andere terreinen door de gemeente Kalmpthout werd in veiling gesteld met behoorlijke machtiging en goedkeuring, en dat de akte van verkoop, geregistreerd, verleden voor notaris Van Beeck op 28 October 1874, behelsde « de koopers van N° 70-71-72-73-74 en 75 zullen eenen bruikbaren weg moeten laten liggen van zes meter » dat dus de doorweg door aanlegster opgeëischt, door haar zelf des tijds voorbehouden en in titel volledig gegrond is; dat trouwens hoofdens dezen zelfden titel een vonnis van dit Vredegerecht den 1 Juli 1911, geregistreerd, aan bepaalde personen, deze wegenis reeds toekende; aangezien bij een gebrek aan spoediger optreden van aanlegster wiens rechten reeds blijken sedert veel vroeger tijd geschonden te zijn, deze schennis niet zoodanig blijkt, dat er eenige schadevergoeding hoeft voor toegekend.

Om deze redenen,

Wij, August Van Olmen, bijgevoegd Vrederechter van het Kanton Brecht, tegensprekelijk en in eerste gebied beslissende, geven akte aan verweerder dat hij het geding geschat ter waarde van meer dan vijf duizend frank, zeggen voor recht, dat er eenen buurtweg bestaat van zes meter, over het erf van verweerder, bekend onder nummers 112 en 112 der sectie G. van het kadaster der Gemeente Kalmpthout, diensvolgens veroordeelen verweerder alle versperringen op dezen buurtweg opgericht weg te ruimen, binnen de 24 uren na de beteekening van dit vonnis, bij gebreke hieraan te voldoen, machtigen aanlegster deze versperringen te doen wegruimen en den buurtweg in goeden staat te herstellen op kosten van verweerder. Veroordeelen verweerder tot de kosten des gedings, deze berekend tot heden en niet inbegrepen de kosten van registratie, beteekening en uitvoering van dit vonnis ter somme van fr. 59.45.

(1) Dit vonnis werd in beroep bekrachtigd door vonnis der Rechtbank van 1sten aanleg te Antwerpen dd. 14 Maart 1934.

Zie: boetstraffelijke Rechtbank te Antwerpen, 8

Aug. 1935 R. . 1935 kol. 148 en Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen, 6 Juni 1935 R. W. 1935 kol. 170 met voetnota.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 26 Mei 1935.

Vrederechter : M. De Keyser.

Pleiters : Mrs Wittemans en Elebaers.

ARBEIDSONGEVALLEN. — PROTHESIS-APPARAAT. — VERMEERDERING VAN ARBEIDSVERMOGEN.

De verplichting voor den werkgever aan het slachtoffer van een arbeidsongeval een prothesis-apparaat te verschaffen bestaat enkel wanneer het gevraagde apparaat van aard is om het arbeidsvermogen van het slachtoffer te vergrooten of gedeeltelijk te herwinnen.

Rottiers t/ Gen. Acc.

Gezien de inleidende dagvaarding van deurwaarder Fr. Van Elsacker, te Antwerpen in dato 4 October 1934, geboekt en ingeschreven ter rolle onder Nr 7997. Gezien de voorgaande handelingen ter zake namelijk ons tusschenvonnis van 21 November 1934 en het deskundig verslag van den heer G. Hendrickx, geneesheer te Antwerpen in dato 20 Maart 1935, geboekt en nedengelegd ter griffie bij akte van 5 April 1935, geboekt, en ons vonnis van 24 April 1935.

Gehoord partijen in middelen en besluiten;

Aangezien door ons vonnis van 24 April 1935, partijen verzonden werden naar onze zitting van 6 Mei, om verder te handelen over de vraag van aanlegger om als bijkomende vergoeding een prothesis-apparaat te verkrijgen ten laste van verweerder;

Aangezien de wet over de vergoeding voor werkongevallen eene forfaitaire regeling oplegt die voor doel heeft, binnen de lijnen van dit wettelijk forfait, slachtoffers van een werkongeval niet alleen te vergoeden voor het verlies aan loon dat zij door het ongeval ondangaan, maar ook nog van den werkgever eischt dat hij aan die slachtoffers de gewenschte zorgen toediene om de mogelijke uit het ongeval voortkomende ongeschiktheid tot verderen arbeid, tot haar minimum te brengen;

Aangezien in de orde van de gedachte, de werkgever er dan ook wettelijk zou toe gehouden zijn, soms prothesis-apparaten te verschaffen, maar dit alleen natuurlijk als daarmee gedeeltelijk herwinnen van de arbeidsgeschiktheid te bereiken is;

Aangezien nu in voorhandig geval, het gevraagde apparaat geen hoegenaamden invloed hebben kan op 't vergrooten van aanleggers arbeidsvermogen; — dat de door ons tot onderzoek aangestelde dokter, in zijn verslag verklaart dat « een prothesis-apparaat de functionneele prognose in geene mate zal verbeteren en practisch geen nut heeft »;

Aangezien aanlegger ons geene enkele aanduiding heeft verschaft waaruit wij zouden kunnen afleiden dat hij beweert dat de deskundige zich in die zienswijze zou bedrogen hebben, of waarop wij eene beslissing zouden kunnen gronden om te meenen dat het

gevraagde apparaat misschien al niet noodzakelijk dan toch allenminst van gevoelig nut zou zijn;

Om deze redenen,

Wij, Victor De Keyser, Vrederechter van het vierde kanton der stad Antwerpen, verklaren de bijkomende vraag tot verleen van een prothesis-apparaat ongegrond en wijzen dit gedeelte van den eisch af.

COMMISSIE VOOR HOOGER BEROEP in zake Werkloosheid

24 October 1935.

Voorzitter : Mr F. Van Goethem.
Giffier : Mr Hamaïde.

UITLEG VAN ART. 61 VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 31 MEI 1933 IN ZAKE WERKLOOSHEID. — VROUW. — HUISHOUDSTER. — EEN VERLIES VAN RECHT OP FAMILIEVERGOEDINGEN, INDIEN DE VROUW EEN NICHT MET EEN LIEFDADIG INZICHT ONDERHOUDT.

Artikel 61 van het Koninklijk Besluit van 31 Mei 1933 beslist, dat de werkloze geen recht op familievergoedingen voor zijn vrouw kan genieten, indien deze laatste zich niet uitsluitend met de zorgen van het huishouden bezighoudt. Zulks is het geval, wanneer de vrouw met een winstgevend doel, vreemde kinderen verpleegt. Integendeel, wanneer de vrouw met een liefdadig doel, een nicht die wees is, verzorgt, verliest zij haar hoedanigheid van vrouw-huishoudster niet.

B..

Aangezien het beroep, ingediend door de kas «.....», gesteund is op de reden dat de beslissing genomen door de Provinciale Commissie in Beroep te Brugge, op 1 Juni 1935, een onjuiste toepassing geeft van art. 61 van het K. B. d.d. 31 Mei 1933;

Aangezien, in onderhavig geval, de toelagen als huishoudster voor betrokkene geschrapt werden, omdat zijn vrouw een nicht, wees, onderhoudt, die zij bij zich genomen heeft, en uit dien hoofde een vergoeding trekt van 30 fr. per week van den Openbaren Onderstand;

Aangezien de commissies de macht hebben er in elk bijzonder geval over te beslissen of de vereischte voorwaarden tot toepassing van art. 61, ja dan neen aanwezig zijn.

Aangezien het in hoofdzaak er op aankomt vast te stellen of betrokkene zich bezighoudt, buiten de zorg voor het huishouden, met een werk ondernomen met een winstgevend doel en van aard haar een voordeel van commerciële aard te bezorgen;

Aangezien de opsomming vervat in art. 61 alléén voorbeelden wil opgeven, en dat onder meer het feit kinderen te verzorgen, vreemd aan het gezin, de schrapping kan teweegbrengen van de vergoedingen als huishoudster, van af het oogenblik dat de algemeene voorwaarden, hierboven omschreven, aanwezig zijn;

Aangezien integendeel, in onderhavig geval, blijkt dat de houding van betrokkene haar alleen werd ingegeven om lofbare zedelijke redenen, dat het nooit

in hare bedoeling lag, door het opnemen van hare nicht, een zeker commercieel voordeel te hebben, maar wel, een plicht van familiesamenhoorigheid te vervullen;

Aangezien, bijgevolg, de Provinciale Commissie in Beroep te Brugge ten onrechte rekening gehouden heeft met eene beslissing van het Nationaal Crisisfonds, in een schijnbaar gelijkaardig geval, dat die beslissing in werkelijkheid de toestand van een vrouw bepaalde, die zich uit beroep, en met een winstgevend doel, bezighield met de opvoeding van kinderen vreemd aan het gezin;

Aangezien, de eventuele elementen die deze beslissing ingegeven hadden, hier niet voorhanden zijn, verklaart de Commissie het beroep ontvankelijk en gegrond.

Vernietigt de beslissing genomen door de Provinciale Commissie te Brugge, op 1 Juni 1935.

Zegt voor recht, dat de uitsluiting van de hoedanigheid van huishoudster, voorzien bij art. 61 van het K. B. d.d. 31 Mei 1933, niet toepasselijk is op een vrouw die met een liefdadig inzicht, een kind van haar familie onderhoudt.

Bijgevolg, beslist dat vrouw B. hare hoedanigheid van huishoudster niet verloren heeft.

BIBLIOGRAPHIE

Brieven aan Deken Werbrouck (1797) over « De zaak van de Clergé » door Kanunnik Floris Prims, lid der Koninklijke Vlaamsche Academie, Stadsarchivaris te Antwerpen. (Opgedragen aan den heer O. Van Stratum, President der rechtbank van Antwerpen). 1935.

Het boek dat door den Kanunnik Floris Prims geschreven werd, heeft niet enkel een groot belang onder godsdienstig- en onder geschiedkundig-, doch ook onder rechtskundig oogpunt en het is daarom dat wij het nuttig hebben geacht er de recensie van te maken voor de lezers van het R. W.

Men weet dat, wanneer ons land door Frankrijk geannexeerd werd, het Fransch bestuur aan de leden der geestelijkheid een « déclaration » wilde doen aanvaarden, welke door hen als tegenstrijdig met hun geweten aanzien werd. Men poogde een aanneembare formule te vinden, en in de brieven, gericht door verschillende personen aan deken Werbrouck en gepubliceerd door Kanunnik Prims, vinden we belangrijke gegevens daarover. Door zijne relaties, zijne familie en het vertrouwen welke de aartsbisshop in hem bezat, was hij de « representative man » van de geestelijkheid in haren strijd tegenover den Staat. Men weet dat hij eindelijk veroordeeld werd en dat het enkel ten gevolge is van de tusschenkomst van Belgische afgevaardigden te Parijs, dat hij « over den Rijn » verbannen werd, in stede van naar Guyana vervoerd te worden. Hij overleed in ballingschap. Zijn broeder was de fameuse Werbrouck die, als meyer van Antwerpen, goed gekend is. Maar hier gaat het niet om religieuze of politieke gedachten, waarover, zooals hooger gezegd, dit boek zeer belangwekkend is. Maar in dit boek vinden we ook gansch de geschiedenis van een belangrijk proces ingespannen tegen pastoor de Hase. Zijn zaak was een principeskwestie voor gansch de Belgische geestelijkheid, zoodat deken Werbrouck, wien hij raadpleegde, zich in betrekking stelde met

advocaten en politieke personaliteiten. Hij verzamelde geld om reiskosten en honoraris te betalen. Na de vrijspraak in beroep, werden ook een « koffieservies » als geschenk gegeven aan den advocaat Boucquéau, namens het Kapittel van Antwerpen. Op 3 Mei 1797 werd dus de Hase, de eerste priester vervolgd wegens overtreding van de wet van 7 Vendemiaire, door de correctionele Rechtbank te Brussel veroordeeld tot drie maanden gevang. Op aandringen van Werbrouck die als advocaten Mters Boucquéau en Barthelemy aanstelde, werd de zaak op 1 Juni 1797 voor de criminele Rechtbank van Brussel gebracht, welke toen als Rechter in hooger beroep van de correctionele Rechtbank zetelde. Het ging over een rechtskwestie. Het was het « directoire exécutif » dat besloten had dat de wet van 7 Vendemiaire op België toepasselijk was, als wanneer deze wet gestemd werd toen België nog niet onder het Frans gezag stond. Men pleitte dat enkel de wetgevende macht zulks had mogen beslissen. De Rechtbank, met drie stemmen tegen één, nam dit stelsel aan en sprak betichte vrij (1).

Het Openbaar Ministerie, dat een vrijspraak vreesde, had menigmaal om uitstel verzocht, doch de Voorzitter wilde de zaak doordrijven zoodat zoodaals advocaat Bauwens aan deken Werbrouck het schreef: « Ne » pouvant résister à l'énergie du président, l'accusateur public a déclaré hier soir qu'il sera prêt pour » demain ». Wanneer de vrijspraak gekend was, schrijft Kanunnik Prims: « de geestdrift brak uit. Beschuldigde, advocaten en rechters werden triomfantelijk huiswaarts geleid, en het midden der stad hield als bij tooverslag verlichting dien avond. Advocaat Bauwens vloog op zijn pen en zond door den nacht een koerier naar Antwerpen, naar deken Werbrouck, met volgenden brief:

« 1 juin 1797,

» Vive le tribunal criminel du département de la » Dyle. Par jugement prononcé à 9 heures ce soir, il » vient de mettre à néant la sentence portée par le » tribunal correctionnel contre le curé de l'hôpital » pour avoir prétendument agi en contravention à la » loi du 7 vendémiaire. Le jugement est basé sur des » considérations frappées au coin de l'équité et de » l'énergie. Les amis de St Michel et de St Gery vous » saluent ainsi que votre très humble et très obéissant » serviteur.

» Bauwens. »

Maar te Parijs, in de « conseil des cinq cents » verklaarde de Antwerpsche Jacobijn Frison: « Enfin le » tribunal prononce que celui de police correctionnelle » a mal jugé dans l'affaire du prêtre de Hase; il l'ac- » quitte, et au même instant on entend retentir la salle » de cris qui annoncent que la religion et l'Eglise » l'avaient emporté sur la constitution et sur les prin- » cipes. Il fallait voir alors le président du tribunal » criminel descendre du fauteuil, entouré de toutes » parts, pressé, embrassé, proné comme un modèle de » piété et de vertu; il fallait l'entendre s'écrier en le- » vant hypocritement les yeux vers le ciel: « Ce n'est » pas moi qu'il faut louer, c'est Dieu ».

Ook ging het Openbaar Ministerie in verbreking. Geld werd ingezameld en men zond den advocaat Boucquéau naar Parijs met zijn medewerker Mr. Bosquet waar hij in onderhandelingen trad met een advocaat bij de « Tribunal de Cassation » Mr. Perignon en ook met politieke mannen.

Over dit alles bestaan er brieven die door schrijver gepubliceerd worden. Men onderzoekt de kansen van verbreking en men trachtte deze te vermijden. Doch op alle gebeurlijkheden voorbereid, trachtte men te bekomen dat in geval van cassatie de zaak zou verzonden worden naar de Rechtbank van Antwerpen, of van Maastricht, waarvan de rechters bekend stonden als genegen voor de geestelijkheid. Men vreesde vooral de verzending naar de Rechtbank van Gent.

Het was de beroemde Merlin de Douai (die de dood van Lodewijk XVI gestemd had en later « Comte de l'Empire » gemaakt werd door Napoleon, en schrijver van het beroemd en nog geraadpleegd « Répertoire ») die als Procureur-Generaal fungeerde.

Hij concludeerde tot de verbreking. Doch het « Tribunal de Cassation », waarvan de rechters ook gekozen waren, scheen nog al goed gezind tegenover den betichte en het gelukte er in de zaak te doen uitstellen door wat Kanunnik Prims terecht een « goocheltoer » noemt. Maar nadat door nieuwe verkiezingen de Rechtbank rechters had gekregen, waarvan de meerderheid een andere meening was toegedaan, bracht hij de zaak terug voor de Rechtbank. Het vonnis van Brussel werd vernietigd door arrest van September 1797 en de zaak verzonden naar de Rechtbank van Gent, waar, op 26 Juni 1798, De Hase veroordeeld werd tot drie maanden gevang, die hij later uitboette.

Dit alles toont het gevaar aan eener « gekozen » magistratuur. Het is dan ook met reden dat men, eenigen tijd later, tot een ander systeem kwam dat die politieke invloeden verminderde.

Dit gerechtelijk incident, waarvan we enkel een oppervlakkig schema geven, wordt breedvoerig en met zeer interessante details weergegeven door Kanunnik Prims, wien we dankbaar moeten zijn omdat hij ons dergelijke historische en rechterlijke zaken, welke onze streek aanbevalgen, in herinnering brengt.

W. Van Hille,

Substituut-Procureur des Konings te Antwerpen.

(1) De rechters waren toen gekozen. De drie rechters welke voor de vrijspraak stemden waren De Swerte, de Valeriola en Malfroid. De twee rechters die tegen de vrijspraak gestemd hadden waren Narez en Cengrand. Nadat hun vonnis in verbreking vernietigd werd, wilde men die drie rechters wegens « forfaiture » vervolgen. Dit alles had nochtans geen invloed op hun loopbaan want, in 1818, was Malfroid voorzitter van de Rechtbank van eersten aanleg te Brussel, en de Valeriola substituut Procureur bij dezelfde Rechtbank en Barthelemy en De Swerte waren toen advocaten en leden van den tuchtraad en Boucquéau advocaat, allen te Brussel. Barthelemy werd later Minister van Justitie.

INGEZONDEN BIJDAGEN

DE NIEUWE FRANSCH RECHTSPLEGING INZAKE ONTEIGENING TEN ALGEMEENEN NUTTE

Dekreet van 8 Oogst 1935

De onteigeningen ten algemeenen nutte werden in Frankrijk geregeld door de wet van 1841. Evenals in onze wetgeving omschreef zij de waarborgen tot vrijwaring der rechten van eigenaars, huurders of andere gebeurlijke rechthebbenden. Sedert geruimen tijd nochtans bekleog men zich over zekere leemten en misbruiken waarin dan ook gedeeltelijk door de verschillende maatregelen in 1918 en 1921 werd voorzien. Men hekelde echter vooral de langdradigheid

van de meest gewone bewerkingen en vooral de overdreven onkosten die ten laste van de openbare besturen werden gelegd. Een der dekreten van 8 Augustus 1935, genomen in uitvoering der volmachten aan de regeering verleend, schaft gewoon de oude wetgeving van 1841 af en stelt een gansch nieuwe rechtspleging in.

* * *

I. — Het voorbereidend processus blijft ongeveer hetzelfde.

A. Men moet beginnen met de noodzakelijkheid der onteigening te erkennen. Hier valt er geen groote wijziging te bespeuren met de oude wet van 1841. Een voorafgaand onderzoek is steeds noodzakelijk. De verklaring er van moet uitgaan van een daartoe speciaal bevoegde overheid: de Wetgevende Macht of de President der Republiek. Een nieuw reglement zal den vorm en den duur van het eerste onderzoek vastleggen. Art. 2 bevat verder een belangrijke nieuwigheid: voortaan zal een decreet het voordeel der verklaring van onteigening ten algemeenen nutte aan een ander openbare macht dan degene voor wien ze werd vergund mogen verleenen zonder genoodzaakt te wezen een nieuw onderzoek in te stellen. Volgens dit artikel zal dus een departement de onteigening door eene gemeente begonnen en niet voortgezet mogen hernemen en beëindigen zonder de voorafgaandelijke formaliteiten te moeten herbeginnen.

B. Na de noodzakelijkheid der onteigening te hebben erkend, moeten de gronden of gebouwen die het voorwerp der onteigening uitmaken worden aangewezen en bepaald. De ingenieurs maken de plans op die op het gemeentehuis worden neergelegd en gedurende acht dagen ter inzage van de belanghebbenden moeten blijven. Eene commissie van zeven leden, door den onderprefekt voorgezeten, onderzoekt de grieven en eene nieuwe nederlegging wordt geëischt indien de aangehaalde reclamen als gegrond worden weerhouden. Daarop bepaalt de Prefekt bij een gemotiveerd dekreet (decret de cessibilité) de eigendommen die moeten afgestaan worden en duidt den termijn aan binnen denwelke er bezit van zal genomen worden.

II. — De tweede phase der rechtspleging: de verklaring der onteigening en de toekenning van een billijke vergoeding aan de belanghebbenden, heeft zeer grondige wijzigingen ondergaan.

A. Bij gebrek aan voorafgaand akkoord moet de onteigening door de Rechtsmacht worden bevolen. Tot de wet van 8 Maart 1810 was die rechtsmacht de Bestuurlijke overheid die echter, erkennend dat de Rechtbanken de « gardiens de la propriété privée » waren, besliste dat de onteigening geschiedde « par autorité de justice ». Dit principieel werd opgenomen in de wetten van 1833 en 1841 en wordt nog door het nieuw decreet gehuldigd, doch met eene werkelijke wijziging waarvan eenieder het gegronde zal erkennen. Daar waar vroeger de onteigening werd uitgesproken door de Burgerlijke Rechtbank die enkel had te onderzoeken of de voorafgaandelijke pleegvormen waren vervuld zonder zelf zich over hunne geldigheid te mogen uitspreken, proceduur die nutteloos langdradig was, wordt deze bevoegdheid toegekend aan den Voorzitter der Rechtbank die de onteigening uitspreekt bij gewoon bevel ten verzoeken van het Bestuur. Deze belangrijke vereenvoudiging breidt de voorzitterlijke rechtsmacht op eene gevoelige wijze uit daar de voorzitter thans gerechtigd wordt om het

Recht van eigendom aan het Bestuur over te dragen, al de zakelijke rechten in een recht op vergoeding om te zetten en den rechts-toestand der schuldeischers volledig te wijzigen.

Het bevel van den Voorzitter wordt bekend gemaakt, betekend en overgeschreven zooals vroeger dit het geval was met het vonnis der Rechtbank. Er is slechts een verhaal mogelijk, n.l.: de voorziening in verbreking.

B. Een der bizonderste waarborgen voor de onteigenden bestaat in het feit dat de eigendomsoverdracht, gevolg van de onteigeningsverklaring, de inbezitting ten voordeele van den nieuwen eigenaar nog niet met zich medebrengt. Eerst moet de vergoeding die aan de onteigenden of bij de onteigening betrokken personen, toekomt op een definitieve wijze zijn vastgesteld. Volgens de wet van 1841 moet het Bestuur aan al de belanghebbenden het bedrag opgeven dat het als vergoeding aanbiedt. Deze moeten binnen de 15 dagen hun antwoord insturen met, in geval van niet akkoord, opgave hunner eischen. Om in geval van betwisting de vergoedingen vast te stellen heeft men in het verleden verschillende systemen uitgedacht. Eerst werd de bevoegdheid toegekend aan de Bestuurlijke machten. Daar deze echter niet steeds onbevooroordeeld en onafkankelijk zijn, droeg de Wet van 1810 deze bevoegdheid over aan de Burgerlijke Rechtbanken. Die proefneming voldeed echter niet, daar de experten, door de rechtbanken aangesteld, zich over 't algemeen te vrijgevig toonden. Door de wetten van 1833 en 1841 werd een nieuw organisme in het leven geroepen: een jury bestaande uit acht eigenaars door het lot aangeduid op een lijst daartoe jaarlijks opgesteld en zetelend onder het voorzitterschap van een magistraat. In hunne hoedanigheid van eigenaar zouden zij van zelf de rechten der particulieren verdedigen. Belastingplichtig, zouden zij tevens rekening houden met de belangen der schatkist! Zoo ten minste waren de verwachtingen doch ook dit systeem schonk niet alleen geen voldoening, maar gaf aanleiding tot groote misbruiken, om niet meer te zeggen. Het decreet van 8 Augustus 1935 schaft niet alleen de voorafgaandelijke besprekingen af maar ook de jury. Het Bestuur, met de beteekening van het bevel van den Voorzitter, aanzoekt alle belanghebbenden binnen de vijftien dagen de bedragen op te geven die zij als vergoeding eischen. In den loop van de daaropvolgende maand moet het Bestuur haar akkoord of weigering doen kennen. Terzelfder tijd dat het Bestuur het bedrag der voorgestelde vergoedingen overmaakt, geeft zij aan belanghebbenden bevel om voor een nieuw organisme te verschijnen de *commission arbitrale d'évaluation*. Het decreet heeft een beter evenwicht tusschen de belangen van bestuur en particulieren in dit nieuw organisme meenen te vinden. Beide partijen worden uit de commissie geweerd doch onder het voorzitterschap van een Magistraat, worden personen aangeduid die als de normale vertegenwoordigers van belanghebbenden moeten aanzien worden en waaronder men dan ook speciale bevoegdheden aantreft. Uitgezonderd één enkel, worden alle leden ervan benoemd door den Eersten Voorzitter van het Hof van Beroep. De belangen van het Openbaar Bestuur worden verdedigd door twee ambtenaren: de eene is de departementale bestuurder der domeinen of zijn afgevaardigde; de andere wordt gekozen door den Voorzitter van het Beroepshof op

een lijst die jaarlijks door den Prefekt ten dien einde wordt opgesteld. De interessen der particulieren worden vertegenwoordigd door een notaris die ieder jaar eveneens door den Voorzitter van het Hof van Beroep wordt aangeduid op de lijsten opgesteld door de Kamers van Notarissen en verder door een belastingplichtige, eveneens door den Eersten Voorzitter benoemd op een lijst door de Rechtbank van eersten aanleg aangelegd. De Voorzitter is een magistraat in het begin van ieder jaar benoemd door den eersten voorzitter van het Hof.

De commissie bestaat aldus uit drie leden die voor gansch het jaar worden aangeduid (rechter, directeur der domeinen, notaris) en twee leden die voor iedere onteigening zullen verschillen: de tweede ambtenaar en de vertegenwoordiger van den privaten eigendom die aldus kunnen aangeduid worden volgens het om eene onteigening gaat van stedelijken, landelijken of commerciëlen aard.

De taak der scheidsrechterlijke commissie is dezelfde als die van de oude jury. Zij spreekt zich niet uit over de juridische vraagstukken die partijen kunnen opwerpen. Zij mag alleen het bedrag der sommen vaststellen die aan de onteigenden toekomen. Enkele nieuwigheden komen nochtans hier voor:

1. Gelijk dit het geval was voor den jury, mogen de partijen persoonlijk voor de commissie verschijnen. Doch daar gansch deze rechtspleging schriftelijk is, kunnen enkel de in de geschreven memorie ontwikkelde argumenten het voorwerp uitmaken van mondelinge debatten;

2. Niet alleen heeft de Voorzitter beslissend stemrecht doch wanneer geene meerderheid kan bereikt worden, stelt de Voorzitter alleen namens de commissie het bedrag der vergoedingen vast;

3. De commissie moet rekening houden met de waarde der gronden lijk deze spruit uit de aangifte door den belastingplichtige gedaan of uit de bestuurlijke schattingen die krachtens de fiscale wetten definitief zijn geworden; zij moet niet alleen de oogenblikkelijke en speciale meerderwaarde van het overschietende perceel beschouwen indien zij bestaat, maar moet bovendien die meerderwaarde door eene afzonderlijke beschikking vastleggen en het bedrag ervan, van de vergoeding aftrekken. Eindelijk mag zij geene rekening houden noch met de verbeteringswerken die met het oog op de in de vooruitzicht gestelde onteigening zouden zijn uitgevoerd om grootere vergoeding te bekomen, noch met de «speculative» meerderwaarde die de aankondiging der onteigening zou hebben uitgelokt; een vermoeden van bedrog bezwaart zelfs de verbeteringen die werden aangebracht en de overeenkomsten die werden aangegaan na het openen van het onderzoek dat de «arrêté de cessibilité» voorafgaat.

4. De beslissing van den jury had een definitief karakter. Zij kon enkel door een voorziening in verbreking worden teniet gedaan. Thans, om meer waarborgen aan belanghebbende partijen te schenken, wordt beroep tegen de beslissing der commissie toegestaan. Het beroep dat voor de rechtbank van eerste aanleg wordt aanhangig gemaakt, is echter niet schorsend;

III. — De derde phase is: de betaling der vergoedingen en de inbezitneming der onteigende goederen. Het Bestuur, eens in het bezit gesteld door de uitvoerbaar verklaarde beslissing der commissie, moet de

noodige spoed bij zetten om de inbezitneming uit te voeren. Te voren echter moet het de vergoeding die zij verschuldigd is, uitbetalen. Indien dit niet mogelijk is voor een of andere reden, zal het Bestuur het bedrag zijner schuld moeten consigneren. Het dekreet beschrijft omstandig in wat de consignatie moet bestaan.

De vroegere wet van 1841 kende aan den onteigende het recht toe om van het Bestuur teruggave van het onteigend goed te eischen indien de administratie, na de onteigening er geen gevolg aan gaf. Deze teruggave geschiedde tegen een prijs die werd vastgelegd, hetzij bij minnelijk akkoord, hetzij door de jury. Het dekreet van 1935 houdt dezelfde schikking in doch beperkt op dubbele wijze: Het recht moet uitgeoefend worden binnen de tien jaren te rekenen vanaf het bevel van den Voorzitter der Rechtbank en het vervalt indien een besluit van den Prefekt, na onderzoek, de gronden of gebouwen voor andere doeleinden bestemd waarvan het openbaar nut niet is erkend.

BALIELEVEN

VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP DER BALIE VAN BRUSSEL.

De pleitoefeningen zullen aanstaande Dinsdag, 19 November aanvangen, ten 2 ½ uur stipt, in de zaal van de Eerste Kamer van het Hof van Beroep.

Zijn ditmaal op de rol ingeschreven Meesters Van Houwe en Meert.

Om het hernemen van haar bedrijvigheden te huldigen, en de nieuwe confraters geluk te wenschen, zal het Pleitgenootschap op 19 November, ten 7 ½ uur, 's avonds, bijeenkomen in de Poularde, waar een gezellige maaltijd zal opgediend worden.

De inschrijvingen worden verzameld door den schatbewaarder, Meester Luc Peereboom, Guillaume Van Haelenlaan, 158, postcheckrekening nr 217.446: 25 fr., wijn inbegrepen, kosteloos voor de stagisten van eerste jaar. De dames van de leden worden met groot genoegen uitgenoodigd.

RECHTERLIJK LEVEN

RECHTERLIJKE ORDE

Bij koninklijke besluiten van 4 November 1935:

Is, op hun verzoek, ontslag verleend:

Aan den heer Adam F. F. J. G., uit zijn ambt van plaatsvervangend rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Dinant;

Aan den heer Landsvreugt P., uit zijn ambt van plaatsvervangend rechter in de rechtbank van koophandel te Brussel;

Aan den heer Horion P. A. V. A., uit zijn ambt van substituut procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Luik.

Hij is gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt.